

Politikai vitanapot tartottak az Országgyűlésben

„Vidékfejlesztés vagy falurombolás?”

A mezőgazdaság nem egyenlő a vidékfejlesztéssel, de annak fejlődése nélkül nem képzelhető el a vidék felzárkóztatása. Ez volt az egyik fontos következtetése annak a politikai vitának a parlamentben, amelyet fideszes képviselők kezdeményeztek. Ellenzéki oldalon a kormányzat politikáját többnyire falurombolásként minősítették, míg a koalíciós képviselők maradisággal vádolták a patkó másik oldalán ülőket.

Vidékfejlesztés vagy falurombolás címmel kezdeményezett a Fidesz-frakció vezetője, *Navracsics Tibor* és néhány társa politikai vitát. A hozzászólókannyiban nagyjából egyetértettek, hogy a rendszerváltozás óta a vidék, a mezőgazdaság sínylette meg legjobban a változásokat. A kormányzat álláspontját tolmácsoló politikusok közül *Gőgös Zoltán*, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium államtitkára úgy vélte: az 1990-es évek elején az akkori törvénykezés számos hibát vétett – a szövetségi törvényektől, a földtörvényeken át, a kárpótlási törvényig. Ezek teljesen leértékelték a termelőalapokat. A földért fillérekért lehetett hozzájutni, s előnyben részesültek a nem mezőgazdaságból élők. Ennek következményét az államtitkár szerint a mai napig nyögjük, hiszen óriási pénzek kellenek arra, hogy az így kialakult, egészségtelen birtokviszonyokat helyre tegyék.

Az elvándorlásról és a vidéki lét nehézségeiről szólva megállapította: ez nem tipikusan magyar ügy. Az Európai Unió is csak a kilencvenes évek végén látta be, hogy más úton kellene haladnia: akkor kezdték el az Agenda 2000 kapcsán azt a fogalmat használni, hogy vidékfejlesztés. Korábban az egész európai támogatáspolitikát tipikusan csak az agrárium fejlesztését célozta. Mára felis-

merték, hogy ez kevés. Viszont a gazdasági alap megteremtéséhez elengedhetetlen egy korszerűen, gazdaságosan és piacorientáltan működő mezőgazdaság. Nem lehet fejlett vidék fejlett mezőgazdaság nélkül – szögezte le az államtitkár.

Összegzésként elhangzott: csaknem 200 milliárd forint az, amelyet idénre vonatkozóan klasszikus vidékfejlesztési forrásként lehet említeni. Az Új Magyarország vidékfejlesztési program összességében kb. 1400 milliárd forintos forrással bír, melynek döntő részét az agrárium modernizációjára kívánják fordítani. Ehhez társulnak még a regionális és ágazati operatív programok, a közútfejlesztést például csak ezekből tudják finanszírozni.

A fejlesztés az egyetlen út

A vidéki lét, a falusi életforma értékeit, történelmi tradícióit meg kell őrizni, a felelős politikának ezeket a kincseteket valóban értékelnie kell, ugyanakkor látnia kell, hogy az új elvárások, a fejlesztés az egyetlen járható út, és a valós megkapaszkodás erefelé fog vezetni – mondta a vitában *Garamhegyi Ábel*. A gazdasági és közlekedési minisztériumi államtitkára a gazdaságfejlesztési operatív program négy prioritása közül kiemelte a kis- és

középvállalkozások fejlesztését, amelyre 2007–2013 között mintegy 220 milliárd forint áll rendelkezésre. Szólt a leghátrányosabbnak minősített 95 kistérségben megvalósított munkalehetőség-teremtő fejlesztésekről is. A GOP keretében meghirdetett öt pályázati konstrukciót fogja kiegészíteni az Új Magyarország vidékfejlesztési program egyik pályázata, amely olyan mikrovállalkozások számára lesz elérhető, amelyek beruházásaikat 100 fő/négyzetkilométernél nem nagyobb népsűrűségű, és 5000 főt meg nem haladó állandó népességű településen valósítják meg. Erre a célra az elkövetkezendő hat évben további közel 60 milliárd forint áll majd rendelkezésre, kiemelten kedvező feltételek mellett.

Az államtitkár szerint azonban a legközvetlenebb segítséget akkor nyújthatjuk a munkahelyhiánnyal küzdő térségeknek, ha a befektetőket rábírjuk, hogy gyárat, üzemet építsenek. Példaként hozta fel Nyírbábert, ahol január végén megkezdődött a dán Coloplast második magyarországi üzemének építése. A gyógyászati segédeszközöket készítő cég 15 milliárd forintos beruházással ezer embernek ad munkát a súlyos foglalkoztatási gondokkal küzdő Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében.

A megújuló energia felhasználását biztosító új stratégiai beruházást visznek a nógrádi Rétságba. Ez a nap-

elemgyártó bázis 810 új munkahelyet teremt. A kormány szándékai szerint az új befektetők közül csak azok kapnak támogatást, akik valamely elmaradott térségben indítanak új munkahelyeket teremtő fejlesztéseket.

A kapcsolatok javításáért

2007–2013 között a közlekedési operatív program és a regionális operatív program keretén belül a hazai önrészeszel együtt 1800–2000 milliárd forintot terveznek a közlekedés fejlesztésére fordítani. Ennek döntő hányada vidéki kapcsolatok javítását célozza. A közútfejlesztési prioritások egyike a térségi elérhetőség javítása. A ROP keretében mintegy 150–200 milliárd forint értékben javítjuk a kistételepülések közlekedési kapcsolatait, elsősorban a mellékúthálózatok, az összekötő utak felújításával és az új közúti összeköttetések kiépítésével foglalkozunk – mondta az államtitkár. Számításaik szerint ez jóval meghaladja az elmúlt évek ráfordításait, így jól érzékelhető előremozdulást várnak ezen a területen is.

Garamhegyi Ábel fontosnak tartotta megemlíteni még a „Kerékpáros Magyarország” programot, amelynek keretében 2007–2013 között csaknem kétezer kilométer kerékpárút és kerékpársáv építését célozták meg, összesen 62 milliárd forint értékben.

Az oktatási és kulturális minisztériumi államtitkár arról próbált képet adni a vitában részt vevőknek, hogy

a csökkenő gyermekszám milyen következményeket von maga után. 1990-ben 1 millió 170 ezer általános iskolás volt, 2000-ben 960 ezer, ma 714 ezer. Az adatok tanúsága szerint a folyamat nagyobb arányban sújtja a kistételepüléseket. Ráadásul az ott tanuló gyerekek teljesítménye rosszabb, mint az országos átlag. *Arató Gergely* pozitív példaként a tíz éve megkezdett iskolakörzeti kísérleteket említette, amelyek kiutat jelenthetnek ebből a helyzetből. Borsodmegyében, tíz éve folyik iskolaszövetkezeti kísérlet, Somogy megyében, a tabi kistérségben nemrég kezdtek, s Lengyeltóti körzetében is kistérségi fenntartásúvá tették az intézményeket.

Ma egy kistételepülési tagintézménybe járó diák után a költségvetés százezer forinttal fizet többet, mint egy másik diák után. Ezért az ország összes kistérségében keressük azokat a megoldásokat, hogy miként lehet jobb oktatást szervezni – mondta az oktatási államtitkár.

Tátrai Miklós pénzügyminisztériumi államtitkár hozzászólásából pedig az derült ki, hogy 2007-ben a rendelkezésre álló hazai és uniós források, kiegészülve az önkormányzati szabályozás keretében decentralizált támogatási programokkal, összességükben elérik a 104 milliárd forintot.

Az önkormányzati érterületfejlesztési minisztériumi államtitkár a legfontosabbnak azon kérdések tisztázását tartotta:

miképpen lehet racionálisabbá tenni a hatósági ügyintézés, hogyan javítsanak a kistételepüléseken élők közszolgáltatásokkal való ellátottságán és minőségén, miképpen alakuljon a kötelezően ellátandó önkormányzati feladatok struktúrája és finanszírozási rendszere.

MSZP: nem az iskola, nem a posta a népességmegtartó

Az ellenzéki érveket előre visszaverve *Szabó György*, az MSZP vezérszónoka arról beszélt, hogy nem a gazdaságtalanul működő kisiskolák, posták, vasútvonalak jelentik vidéken a népességmegtartó erőt. „Ha azt mondjuk, el a kezekkel a kisiskoláktól, a kispostáktól, ha kell, adjunk hozzá több pénzt, de tartsuk fenn mindenáron. Ez egyvalamihez biztosan vezet: konzerválja az elmaradottságot, a szegénységet, persze teli naiv hittal és jó szándékkal, hogy na, majd ez megállítja a népességfogyást, na, majd ez visszahozza a kistételepülésre az értelmiséget.” – vélte a szocialista képviselő.

Angliát, Németországot és Franciaországot hozta példaként, ahol több száz fős körzeti iskolákba hordják a gyerekeket, iskolabuszsal, majd haza háztól házig. Ezekben az iskolákban azonban van tanuszoda, lehet kerámia- vagy csillagászati szakkörre járni és zenét tanulni bármilyen hangszeren. Azaz bármely településről jött a gyerek, azonos esélyt kap – sorolta az előnyöket.

„Mi meg akkor kezdtünk el észbe kapni, amikor a teljesítménymérések a kisiskolák drámai hátrányát mutatták ki. Amikor a tehetősebb szülők a nagyobb iskolákba kezdték hordani a gyermekeiket, és spontán módon felgyorsult a szegregáció. A kisiskolák meg kezdtek megszűnni, maguktól” – tette hozzá.

Érveit Andor Mihály oktatás-kutató, szociológus felmérésével támasztotta alá, amely szerint 1994–1998 között 5, 1998–2002 között, az Orbán-kormány idején 388, 2002–2005 között pedig 135 általános iskola szűnt meg. Ez is bizonyítja – mondta –, hogy nem az iskola fogja a falut megmenteni. S nem is a posta. A képviselő úgy vélte, nem a mobilposta-szolgáltatással van baj, hanem a szolgáltatás pontos megszervezésének a hiányával. Azt is tarthatatlannak nevezte, hogy vannak kistérségek, ahol 30–40 százalékos a munkanélküliség, de a meghirdetett munkahelyteremtő beruházások támogatását alig tudják igénybe venni.

„A '90-es évek elején egy megyei delegációt vezettem hesseni járásba, ahol 170 ezer ember él” – idézte fel egy meghatározó élményét a honatyá. Majd így folytatta: „csupa kis település, amelyek sugározták a jólétet és a rendezettséget. Itt biztosan sok jól fizető munkahely van, gondoltam. Húsz kilométerre van Wiesbaden, 40 kilométer Frankfurt, az emberek ott dolgoznak, itt meg élnek – mondták nekem. Ez is arra mutat, vélte Szabó György, hogy egy település problé-

máját önmagában nem lehet kezelni, egy város és környéke csak együtt fejlődhet.

Szerinte az a fontos, hogy jó minőségű utak hálózják be a vidéki térségeket, ne legyenek zsákutcás települések, csatornahiány. Érzük el – mondta –, hogy minden gyermek már hároméves korától óvodába járhat, hogy a körzeti iskolák állapota, felszereltsége versenyképes legyen bármely európai iskolával, hogy eltűnjenek végre a járóbeteg-szakellátás fehér foltjai a Bodroghözéből, a Cserehátról, az Ormánságból és más aprófalvas területekről. Hogy megszűnjenek a vidéki tájat éktelenítő szeméthegek, hogy rendezett faluközpontok, élhető közösségi terek legyenek, hogy minden településen rá lehessen kapcsolódni a szélessávú internetre.

Emlékezés a Rákosi rendszerre

A Fidesz vezérszónoka valójában a Szabó György által említett kormányzati lépéseket hozta fel példaként a falurombolásra. *Kovács Zoltán* szerint a kormány annyira megfélemedezett ígéreteiről, hogy a 2007-es munkatervében egy szó sem esik a vidék fejlesztésével kapcsolatos törvényjavaslatokról.

„A Rákosi-rendszer terméke volt a falurombolás, ez volt az az idő, amikor az embereket a térszékbe kényszerítették, a fiatalokat elüldözték a falu megtartóerejének növelése helyett. A vidék irányításának politikai technikái ma

is több hasonlóságot mutatnak: visszajött a tanácsrendszer, az önkormányzat lehetősége szűkül, a választott ellenzéki polgármesterek helyett bukott szocialista funkcionáriusok döntenek a területfejlesztési pénzek elosztásáról.” – hangoztatta a fideszes politikus.

Megismételte az ellenzék azon korábbi kritikáját, miszerint a kormány a józan ész, a környezetvédelem és az Európai Unió jelenlegi közlekedési stratégiájával megy szembe a vasúti szárnyvonalak leépítésénél. A márciusban végrehajtott 500 kilométernyi szárnyvonal bezárása több százezer ember életét nehezíti meg. Mindezek mellett szinte biztosra vehető, hogy a nyilvánosságra került, újabb 82 felfüggesztendő vasútvonalat tartalmazó listán lévő vonalak többsége is előbb-utóbb a bezárás sorsára jut. Csak idő kérdése, hogy mikorra szervezik át a menetrendet, hogy aztán kihasználatlanságra hivatkozva bezárják ezeket is – vélte a honatyá.

Ismét előkerült a posták bezárásának ügye, összesen 604 esetben. A mobilposta előnyeiket ecsetelőknak példaként hozta fel a gyakorlati megvalósítás buktatóit. „A postaau-

tóban elhelyeznek egy biciklit, amelyre aztán a költségta- karékosság jegyében a faluba érve felugrik a postás, és ezzel járja körbe a települést. Meny- nyire modern szolgáltatás ez? Hóban, fagyban, sárban kint állunk a kapu előtt, és várjuk a bizonytalan időben érkező postást, miközben egyébként a megszokott közösségi tereket bezárják.” – mutatott rá. A vidéki kistelepülések lakóit sújtó intézkedésekhez sorolta az egészségügyi reform eddigi intézkedéseit is.

„A területi ellátás zűrzavaros kijelölésének eredményeként egy-egy orvosi kezelésért akár több száz kilométert kell utaznia egy vidéki betegnek, már aki egyáltalán megteheti, hogy igénybe veszi a kórházi ellátást, ugyanis receptdíj, dobozdíj, vizitdíj, a közgyógyellátási igazolványok visszatar- tása, az emelkedő gyógyszerárak mellett, az egyre nehezebb vidéki közlekedés, és ennek rohamtempóban növekvő költségei miatt nem mindenki tudja igénybe venni.” – jelentette ki. A képviselő szerint képtelenség úgy vidéket fejleszteni, hogy elveszünk a közlekedést, rontjuk az egészségi és szellemi állapotot, visz-

■ **Új szabaddemokrata miniszterek.** Lapzártánkor dőlt el, hogy két új szabaddemokrata miniszterjelöltet hallgat meg a parlament illetékes bizottsága. Április 23-án, hétfőn csak *Horváth Ágnes*, az egészségügyi tárca jelöltje tehet- te le a miniszteri esküt. Ő a lemondott Molnár Lajost váltja. *Fodor Gábor* környezetvédelmi miniszterjelölt viszont csak szerdán, április 25-én állt az országgyűlési testület elé. Így ő leghamarabb május 7-én teheti le az esküt, május első hetében ugyanis nem ülésezik az Országgyűlés.

szatasítva az embereket az évtizedekkel ezelőtti viszonyok közé.

„Mezőgazdaság nélkül Finnország nem létezik”

Frakciótársa, *Font Sándor* a vidék egyik legfontosabb fejlesztési területeként a mezőgazdaságot jelölte meg. Egyik példaként a finn gyakorlatot hozta fel. Eszerint az európai mezőgazdasági modell többfunkcionális: nem tisztán élelmiszertermelés a célja, hanem a társadalomtól átvette a vidék eltartóképességéről való gondoskodást, Magyarországnak is egyetlen kitérés pontja lehet – vélte a képviselő –, ha tiszta agrárkörnyezetben tud élelmiszert termelni, mert erre egyre nagyobb az igény a kulturált fogyasztói társadalmakban.

Hazánkban azonban a mezőgazdaság csak 5–6 százalékkal veszi ki részét a bruttó hazai termelésből, de 25 százalék azon vállalkozások száma, amelyek kiszolgálják azt. Font úgy vélte, ezeket veszélyeztetik a kormánypártok, amikor 500 és 1000 hektár alatt nem támogatják a termelést. Holott az Európai Unióban 19 hektár az

átlagos birtokméret. A képviselő ebből azt a következtetést vonta le, hogy a koalíció célja egy tévesz-alapú, tőkés nagybirtokrendszer kiépítése, amely dél-amerikai modell.

Hiányzó Vásárhelyi-terv

A szabaddemokrata *Kis Zoltán* is hangsúlyozta a mezőgazdaság szerepét a vidékfejlesztésben. Véleménye szerint elsősorban azt kell preferálni, hogy a helyben lakó mezőgazdasági termelők juthassanak földhöz, és alakíthassanak ki versenyképes nagyságú birtokokat. „Mi sem tartjuk szerencsésnek, ha a pénzügyi befektetők földtulajdon szerzését akarjuk jogszabályi és esetleges közgazdasági eszközökkel külön támogatni.” – jelentette ki. Majd hozzátette: a kárpótlásban a külső tőkét engedték rá a falu vagyona, így sikerült a magyar vidéket, elsősorban a politikai izomcsatározások okán olyan szintre vinni, amit az Európai Unió az ötvenes években volt kénytelen megtapasztalni, amikor rájött, hogy hoppá, elindulnak a falvakból, és váltani kell.

Az Európai Unió ebben az esetben óriási agrártá-

mogatásokat osztogatott, s egész költségvetésének felét erre a célra fordította, függetlenül a piaci helyzettől. Aztán rájöttek, hogy ez sem tartható, és az Agenda 2000-rel váltottak. Csökkentették a termeléshez kötött támogatásokat, és növelték a vidékfejlesztési támogatásokat.

A képviselő tudomása szerint a magyarországi falvak 80 százaléka nehéz helyzetben van. Már nemcsak arra a településre nem akarnak visszamenni a gyerekek, ahonnan származnak, hanem külföldön próbálják meg diplomájukat hasznosítani. Ezzel a folyamattal szemben nekünk nagyon keményen, az összes eszközünkkel élve szembe kell fordulnunk – figyelmeztetett Kis Zoltán.

Ezért kellene azok a kistérségi programok és hozzá az a szakszolgálat, amelyet most négy-öt minisztérium fog össze. Ezeket egységesíteni kellene, a fejlesztési körzetekben nagyobb adókedvezményeket biztosítani.

A szabaddemokrata politikus már sokadik alkalommal bírálta a kormányt, amiért semmit nem tett a Vásárhelyi-terv végrehajtásáért. Ez a program az Alföldön körül-

belül háromszáz település életminőségét javítaná azonnal – nemcsak munkahelyet teremtene, hanem komoly tájtalakítással is járna – mutatott rá a képviselő.

A lemaradt körzetek visszahúzó hatása

Az ellenzéki kispártok szónokai egyebek között az állam kivonulását bírálták kulcsfontosságú területekről, mint például a szociális ellátás. A szociális étkeztetést, a házi szociális gondozást miért kell belezavarni a kistérségekbe? – hangzott el a kereszténydemokraták kifogása.

Újra felfedeztük a hetvenes éveket, csak akkor egy koncepció alapján mondták ki a mi településeinkről azt, hogy ezek fejlődésképtelen települések, ott még építési engedélyeket sem lehetett kiadni. Most pedig az átgondolatlanság juttatott minket újra a hetvenes évekbe, és ennek ugyanaz lesz a társadalmi kára, mint a hetvenes évek politikájának – vélekedett a szónok.

Az MDF-es *Csáky András* azt mondta: az egyenlőtlen területi fejlődés önmagában akkora kár, amit egy ország sem engedhet meg magának. A lemaradt körzetek újabb, más jellegű, például környezeti, társadalomszerkezeti vagy akár etnikai problémákat generálnak. A helyi feldolgozáshoz kötődő iparágak vagy új típusú szolgáltatások megjelenése vonhatná maga után szerinte a vidék felértékelődését.

N. E.

Zéró tolerancia

Valamennyi párt aláírta a rasszizmust és az antiszemitizmust elítélő, úgynevezett zéró tolerancia kiáltványt, amelynek elfogadására *Gyurcsány Ferenc* tett javaslatot április 16-án, a holokauszt emléknapján a Parlamentben. A dokumentum zéró toleranciát hirdet a rasszizmussal és az antiszemitizmussal kapcsolatban. A kiáltvány szövege szerint annak aláírói semmilyen közösséget nem vállalnak antiszemita és rasszista nézeteket és gondolatokat valló csoportokkal. Arra is figyelmeztet, hogy nem csak a gyilkosok, hanem a „csendben és némán elfordulók” is felelősek a történelemért a népiért.

Holocaust emlékhely, Berlin